10.

ACC. N:R M. 16456 : 1-54.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne

Härad:

Socken: Lunds stad

Uppteckningsår: 1965

Upptecknare: Gösta Fältström, Lund

Berättare: " " "

Berättarens yrke: murare

Född år 1893 i Lund

Stadstraditioner I s. 1-54.

LuF 126
a-o

Skriv endast på denna sida.

10. G. Fälbström

f. 93

FOLKLIVSARKIVET

Ombyggd 63

FINNGATAN 8

Egna

5 H h s

LUND

M.16456.

Ifylles av uppgiftslämnaren

Berättarens	namn:	Gösta Fältström
"	födelseår:	1893
"	födelseort:	Lund
"	yrke:	elev
Makes/makas	namn:	Asta Fältström f. Svensson
"	födelseår:	1896
"	uppväxtort:	Alvesta
"	yrke:	Lantbrukare
Faders	namn:	Otto Fältström
"	födelseår:	1860
"	uppväxtort:	
"	yrke i staden:	elev
"	yrke före ev. inflyttning till staden:	
Moders	namn:	Elisabet f. Ahlqvist
"	födelseår:	1857
"	uppväxtort:	Hardeberga
"	yrke i staden:	
"	yrke före ev. inflyttning till staden:	
Farföräldrars yrke:		Skräddare
Morföräldrars yrke:		Lantbrukare
Antal syskon:		5 st.

10.

M. 16456: 1.

ACC. N:R M. 1267

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Min fars sysselsättning under min
uppväxttid var Byggnadsarbete. Arbetet
under tiden 1 April - 1 Oktober började kl. 6
fredest kl. 830-9 middag kl. 12-1.30 arbetet
fortsatte till kl 6 för att sedan minska allt
efter som dagen avtog tiden 1 dec - Januari
var 7 timmar alle Byggnadsarbeten fick sjelv
skälla verktyg såsom vid 1900 års början för
allmänare på Snickare och 42 åren i timmen för

M. 16456:2.

ACC. N:R M. 626

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2/

att sedan åhes i olika etapper vid 1910 talet
var timmerlönen 50 öre, lönen för räddna man
fick leva därefter, naturaförmånen försvann ej.
Kontakt med arbetsgivaren kan beskåtte arbets-
platsen å ger sina besked om hur arbetet skulle
utföras? I regel bra med vissa undantag. Det
fabrikolem var rest så köpt Byggmästare eller
byggherren påfest alla som arbetat på bygget
blev inbjudna. Förfäringen bestod av mat
å dryck tal sång å skämt. Arbetsgivaren
befattar sig sällan med de anställdas privatliv.
Gäller förekom handske till en förman eller verk-
mästare annars inte, stad en arbetare på gack
fot med sin arbetsgivare å kom i tillfälliga penning-
knipa hände han få låna för att betala igen efter
överenskommelse. Var å barn kalegan träffades
tidvis å stalade om saker å ting som rörde, jarket

ACC. N:R M. 1267 M, 16456:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3/

men tillhörde Sv. Skogsarbetareförbundets avd i Lund.
Det var helt naturligt att där ställdes stora
krav på arbetsprestation och arbetsintensi-
tet av de gällde behandlingen. Vinterhalvåret var de
i regel belagt med arbete ibland inget
alls men de fanns även andra möjligheter
att hugga i med tillfällig isbrytning till
mejerier, fryseanläggningar, även som assistans
i slakteri vakt på Cirkus när sådan kom
till staden o dylikt. Men mer stöd i en
Handels eller arbetstid var sista 3 timmar på en
kl. 8 på kväll man låga middag till kl 12
kvinnor i en familj fick efter som de några
upp hjälpa till med lite av varje. Vid 9-11
år hade jag plats i bageri som springpojke
som utförde bröd efter skorstenarna
åren 1925 i stycken middag kaffe kvälls-
mål en påse bakverk per dag

4/

M. 16456:4.

ACC. N:R M. 1266/A

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

vi var 6 syskon jag den 4de så mina 3
systrar hade platser som var passande i
skolåldern vår jag var 12 år så fick jag slutat
skolan på allvar dela på ut Skenska Tegelbladet
på eftermiddagen vilket inbringa 8 kr i mån
kontanterna fick man men lite pärpengar fick
man behålla. Efter skolans som slutade med
6 års skolgång fick jag plats hos en fotograf
Bagge i Lund stannade där lite på började
minas efter kom 16 kr i månaden kanske inte
så mycke men trevligt arbete men rik
på minnen utå personligheter som jag stött
å pratat med.

M.16456:5.

ACC. N:R M. 1267/B

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Ekån uppvuxit med sex barn samt på minst från 3
till 15 år ver Lilla Fiskaregatan 2 Engelmansbergsgatan
den första " " " Fyra ett litet Lägenhus
på gatan en mindre Gårdsmed kök som vi
bebodde " " 3 " " " " " Vår
dörren hade inne på gården en mycket stora
byggnad med 2 lägenheter med 2 rum
å kök i st om ett rum å kök samt 2 gavelrum
en vindskupa (utbyggnad på taket) ~~rummen~~
som med den tiden var Studentlyor rummen
som förekoms av en förstuga var mycket små
köken ännu mindre Tvättaskorna på gården
var 8-10 stycken husets ägarinna Fru Olsson
änka efter en timmerman var mycke snäll
mot oss barn kom ihåg att han skulle gå
å stöda på keppelel som är inte riktigt fastsatt
utan kan vara (Akademiska Kapplet)

M.16456:6.

ACC. N:R M. 126 b

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2/

anledningen att vi flyttade var att vi behövde
lite större plats.
Vår första plats när vi bytte lägenhet var
på Grynmalaregatan 3 en gammal länga med
en liten skrivstuga åt gatan, som bestod av
3 dåliga rum och kök åt gatan och ditåt gårdssidan
förstugans bredd var avdelad till ett kök vilken
fönstret vetter åt avloppet, byggnaden inne på
gården senare byggd bestod av två rum och
med kök 5 en rums med kök 3 vindskupor
med lite utrymme på vinden endast
3 kök i helladeshigheten var försedda med
fönster, om sker det av matlagningen fick
försiggå inne i rummet. De två rums lägen-
heterna ~~på gården~~ i gårdshuset var endast 1 av
rummen försedd med spis att elda i.

M 16456 : 7.

37

ACC. N:R M. 126 fc

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Fastigheten ägdes av en timmergesäll Per Persson
byggmaden ifrån på gården både han med
sjelv byggt det andra utrekant? Vas lägenhet
var 2 rum å kök? I vardagsleg användes mest
det ena rummet men till sovplatser fick båda
tas i anspråk. Upplåtelsen om sådana fanns hade
sin plats i roggen? Möblerningen i s. k.
vardagsrummet var sofft säng bord stolar
byrå å symaskin. Rummet stoppad sofft å
stolar kosd enkla luffe en gungstol å lite
annat. Möblerna var ong äug köpta som nya
efterhand som de blev slitna fick de ersättas
med nya? En spegel hörde ju alltid till ett
hem. Förstoringar på lag? efter var mycke
vanligt en del annat som en kusmor
tyckte passa?

M.16456:8.

ACC. N:R M. 126/u

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sandning på golven brukades inte hos oss
eller granarna men väl rengjorda golv
i hela lägenheten var lämplig. De vanligaste
sängkläderna, bakan fått, finns allt heroende
på hela värmen? Bostaden uppvärmdes med
kol eller koks kamin? Belysningen var fotogen-
lampor? Några bestående regler för tvagning
av händer finns inte?

M.16456:9.

H

ACC. N:R M. 1866

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kastkålen i vår familj kan man
koka enkelt med smör och ingen be-
stämd dag för den ena eller andra
rätten de bestämde husmodern
själv. 2 Kalle i mjölk fick vi dagligen.
Kåstkökt är lever väl tillagad och väl-
komna rätter som andra omnämnde lev-
kom ej i fråga. 3 Bland fiskslag nämn-
was de vanliga som skulle äta sill färsk
spötte med flera. 4 Önskar återerinra om
myckot att äta i synnerhet stuvningar och dylikt
Tomaten smakade första gången när jag var
12 år men kom då inte riktigt till sin
rätt förrän fram på 20-30 talet.
De olika livsmedelsorterna köptes
alltid i samma affären och förr mindre
uppköp i köket och mjölk affär.

M. 16456:10.

ACC. N:R M. 166

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Vi köpte inte färdigtagen mat i vår familj.
De var mer ensamstående, som använde
sig av den färsmaten hökerierna, stadgarne
kill hjälpt med dylikt. Bakning fick aken
sådär helger smörkakor vetebröd. Lite
annat. Slakt, bryggd förekom ej. En
kollemiolett avnderna minne från 1918
på ett nytt område på östra stadsdelen
det som tidlades i huvudsak var kolonn
här grönsaker potatis. Rakning stekning
kunde ej förnämnas. Hushålls redskapen
var de vanliga i ett hem. Koffet brändes
själva hemma på nådes då med kvarn.
Lefbrödet var inköpsvaran kid
till lingon gurka frukt ägg. Om det
blev stora eller mindre svanger fick
Kassan bestämma förvaringsrum. Källare.

15.

M.16456:11.
ACC. N:R M./26 C

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

31

Vintersäsongen var potatis vår de viktigaste i ett hushåll. Svalt gjorde man för ~~ett~~ inte direkt men de var rått så svårt mat å bärga. Lefnaden under krigsåren. Ve s. k. kunnedmåltider. Frukost middag kvällsmål men dess förutinnan kaffe så små å bröd innan arbetet började. Frukost djefet inpackad med kaffe samt ett kärl att hälla det i. Ej intag middagsmat i dagligrummet. Då blir en varma å sitta på bröstet. Plats. I min barndoms vår de brukligt de fick stå å äta men inte komma hes av. De var ju inte så ströngt som inte de blev för mycket prat. Det användes mest vid helgerna å när de barn fick äggnad

M. 16456:12.

ACC. N:R M. 1266

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4/

Så vax duken kom till bedes vas måns
gång på 10-20 faldet? och segel fajns serv
en i vardagslag en något bättre i fall
de kom främmad, sålsom förvärdes i
skåp en del ikåpt vid, behov en del
årsut efter mennor? Var de främmad på
var de alltid vit duk på bordet men fanns
alltid på något extra gatt? Kaffebrjud
många kvele för grannfolkerna sinse
mellan då hölen de extra gott kaffe bröd
bröd hemlakat o köpt? Ål spit vin för
kom mest vid helj dagar? En husbes ville
för gärna ha en kinkelj bränvin vor
lördag vilket även kunde bli medisin
i flera år (kvesk) som togs tidigt på
morgonen?

M. 16456:13.

ACC. N:R M. 126 d

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Klädsel arbetsklädes emellanåt egen
en s. k. ribbigt fin. De enklare köptes många
gånger färdiga de sista man minns. Skräddaren sytt
för oss barn vorde i regel lämnades som
syedde upptäll en viss ålder. Klarkin fanns
i huset så mer sydda ändrade plagg som
övertogs efter andras barn som växt ifrån
dem. Fotbeklädnaden var skor men som
barn vorde vanligt med tofflor vintertid
fråskar. Skomakare, toffelmakare omkr-
sörjde respektiverar. Huvudbonader var
hatter o mössor många omvände kulle hade
i helt sörken. Bytet från schalet till
hatt inträdde på allvar i början på 1900 talet
Klädedräkten på en del orten var lätt att se
om de utförde förarbete de bruka inte skilja
mer dom gick fram efter från arbetet.

M.16456:14.

ACC. N:R M.126 d

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2/

Skilnad jamn till exempel typrografes, sträd-
dåre, handsmakare, eiggare, målare, ren, alltid
klädda i krage, slips, Klädsel hos män
kommer mögerlunda efter tidens sed, kanske
de inte satt så perfekt alltid, Borgare ut-
märkte sej alltid i välsittande hastymer å
bra tyg å utstyrsel som var värdig en borgare,
De fadrades av hantverk affärsbutriden
får affärem renommé att di var enbelt men
fint klädda, Gamt bonna klädsel vesterde
mer gemmalmodig än stadsbonnes både
i fasson av pelsverk och av tyg färg, De
kyrksamma var kenske mer dystra å en aning
finare än folk i allmänhet, Skilneden på
en prästman å en Radikalist den senare
klädd i stenet hatt med stora bröttan
kraftig röd halsduk,

M. 16456:15.

ACC. N:R M. 126 d

3

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

En maderegle som var vanlig bland manliga ungdomar var rundelen eller åhalten som hölls sej hvar sommar.

M.16456:16.

ACC. N:R M. 1966

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Tilltalet till vuxe jämåldrias var mes å/as
åsen mån vi tala till andra om dessa ljudra
beskenta till oss leben ~~efter~~ efterminn?
Släktinger de som fanns var marmar inolser
fabs ar fastes? Innebarende släkting hade ei
inte falets fär? Man skölle spädbarnen spåle
men kilsafar fick vi aldre syskon hjälpa
till med? Efterson ingen barnvagn fanns
fick de små barak om vi skulle gå eller
resa langt? Man hade främst hand om vår
uppfostran men även fan ville ha ett ord
sagt? Om vi begått några kyss eller dum-
heter som i fanga i deras ögon en förmaning
vild ega leken fälgden? Kvällarna var vi
alltid samlade till berättelsestadet? Får de
yngre som gick skolan vi ole läxläsning

M.16456:17.

ACC. N:R M. 16456

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sedan kan de kid aktgå till långs i regel de yngre något tidigare än de äldre. Släktingen som vi besökte i dess var dottern och dottern som bodde i Vadelbergs en 1/2 mil öster om Lund. Besöken kunde vara vid Påsk midsommar kerstiden 1-2 dagar som vi skall återkomma vid andra tillfällen

M.16456:18.

4

ACC. N:R M./26 f.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ear å haus arbetskamrater hade inga bestämda ~~traffdagar~~ träffdagar de hände i blend efter stutad arbetsdag mån bärdag att di turas om å besöka varandra? Förfäringen vas vanligen kaffekask? Men hade inga särskilda reenimmar mera att gamla bekanta träffades någon gång å fördsen hiden med prat kiffe å kakar? De hände att kvarn som fyllde år fick bjuda hem förmånliga, gökkamrater å endel som bodde i samma gård. Till de större familjefästerna räknas när murarkfackförening ställde till Bal som man minns med glädje, där yngre å äldre deltog med liv å lust? Traktteringen var rikligt av alla de slag? dögat ge särskilt minne vas när musiken vanligen bestod av bästa uppspelningsfanfar till Radrij en daus

M 16456:19.

ACC. N:R M. 16611

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

27

Där dem Fölle uppe 4 par i vest lag fram-
fördes i alike turer glädjen stod högt i tak
när desse Herres kaste åtog emot sina damer
i dansens virvel. Sammatid var det så
vanligt man drog i väg till Bjärröd Fågelsång
Bökeberg utflörades med skolan var mest
vanligt Bökeberg därför är det en sten del
av befolkningen i Lund med om med
reste när de var Pingst å Midsommars
dta med Häst skjuts när tillfälle till sådan
gavs? Ciund kade inte brist på nöjen besökte
dte av ambulerade Circolin Ménagerier som
i 1:sedr den tiden sensationer? Resande
Teaters sällskap avlöste varandra i följd med
många försämra aftårer så försumedamen men
minns Rysnet teatern stod på högt plan
fram till 1910 talet de var folk ur Arbetare klassen

M.16456:20.

ACC. N:R M. 196.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

37

Kan ägna sitt intresse åt rätt åt den adla
Bonsten där dramatik lustspel Berger gäns
som publiken tog emot med stor tack å
för nöjelse Biograferna kom till 1904-05 på
åtter den första var på Clemmensberget sedan
flyttad till Bantorget 6 Södra Biograferna numera
Palladium o Centralbiograferna senare Aveny?
Besöktes alla av lärde åldrar o yngre? Majen
av stärre betydelse var Folkets Park som
besöktes mest av Arbetareklassen säsongen
var 1 maj - 1 Oktober Söndag o Måndag var det
Tams å Årstidsmyntheten av olika slag avslutades
slut var de om måndagar Barn familjefest
de Familjer drog i väg med matkorgar å
glytter? Fr. Kär roades barn i skbåtarna
i Karlingarker av alla de slag, som tecknings
etablerades fritider som de med stolthet visa
eller - Fas?

M. 16456:21.

ACC. N:R M. 1261

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

47

Flickorna får ej komma inte så mycket då som nu
mentalt allt började spela lite här och där
Kärlekning i skridskobanan eller sångstad kunde
kort sagt utföras var som helst med dess
bedliga praktik? Allen de samma ställen som
Perhan i Kristianstadskolan Stadsparken Helgeans-
backen Vanningsdammen en sista kvällen
finns kvar på Logiska Institutionen på dessa
ställen utöva vidarna sport? Kvartett-
sången hade sin glansperiod i sekelskiftet
som många manliga ungdomar hade intresse
för? Lekstäderna är de som mest fast av enkla
slag mest lekstäderna är två i present kunde
man så något man särskilt önskat annars var de
lika roligt med kramgjorda lekstäder som
man själv eller någon kärra kamrat eller
Far hade funnit på.

M. 16456:22.

ACC. N:R M. 1866.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

57

Leker inom hus förekom i händelse av dåligt
vädlos, en eller två jämngamla kamrater, fick
komma in å leka, kas vem andra med av leker
som i många fall samtarien bröstämma.
Som vi t.ex. bodde i en gård där det fanns många
barn i skolåldern voro de vanligt att vi under-
höll varandra med sång å den leken av alle de
slag men när de började skymma kunde vi
höra en stämma någonstans ifrån nu för de
va slut med leken för i kväll. Var kväll på året
hade sin bestämde tid för tidsfördrive varen
hoppa ut hage å rulle kulen. Sammanen ut-
flyktes till Pingsmarken Fågelsång
mest till fots där vi försökte efterlikna den ti-
dens Daventyrare i Vilde Vachtens äventyr
de va rikligt varmt ställdes färden hjemåt
På hösten voro de toppar och där de voro

M. 16456:23.

ACC. N:R M. 16456

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

61

Om åra å skicklighet som som kunde hålla tajmen längst i gång? I den högre uppväxt-åldern blev det så att en viss pojke och flicka som höll samman gick på den å annan underhållning? Slagsmål voro inte ovanligt de kunde två Rivaler som kämpa om sitt Hjärtas utvalda? Pojkarna i olika kvarter hade ju sina flickor med varandra men mest på lek? Men de kunde ju hända att de blev fiender mot dem som gick i en högre skola till exp. Katedralskolan om de voro av undersjuka för de stod som man trodde på ett högre plan men glömde så småningom? De hände även att ett större eller mindre antal ungdomar hyrde en lokal eller kamrar hos någon familj som hade större plats el. än alla hjälpte att för så vidare allt till de bästa?

23

M. 16456:24

ACC. N:R M. 126g

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Vår förrättades bröllop i Kyrkan och hemma
för vanligt folk mest hemma? En brud
blev avhämtad kamma i dja den nygifte
Gumman i sadderskjorta steg sig mycken slä-
ting eller nära bekant? Var ceremonien över
blev det i regel bjudning av något slag:
För egen del blev jag konfirmerad i Lunds
Domkyrka? Klockorna var till skillnad mo-
nu emsidiga dygnet allt i sträck? Ord-
ning av livsföring blev den att börja tänka
praktiska saker i livet? De fanns inte råd för mej
i mina syskon att fortsätta i någon högre
skola så de blev å sluta ~~efter~~ efter 6 – 7 års
skolgång? Ekonomiskt Fick förlovningsringen
ringen fick väl bero på fästmannens ekonomi
en sträng till verdera vid förlovning sin
andra i Ranska tredje ring fick Bruden vid
lappstå ekonomi kunde inte med någon ringar alls

ACC. N:R M. 16456:25.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

21

Dödsbegängningsdagen eller förrättningens
då släkt och vänner om de kunde mägta tillfäl-
lighet med presentas. I min ungdoms
minne icke minnes, på sina håll: Själte
leks jag vigd i Lunds Domkyrka till klapp-
fest för den närmaste släkten av dess mina
Guldbröllopsgäster blev gästa i högkammare av
sina nästa som kunde också av dem med
de festliga. Vid dödsfall vidtages de åtgärder
som det brukades om de inte var allt förbegt
i lägenheten för den döde, bli hemma till
Begravningsdagen då samlades de anhöriga
släkt och vänner för att följa det avlidne
till sista vilorum på Lyckhögsdens
Lund. Kranis stråddes i regel utanför
Lorgenkortet.

M. 16456:26.

ACC. N:R M. 126 g.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kapplet var deklarerat med ljus å gravet
blommor å Vasaur som en sista hälsning.
Födelsedag fejkte man större vid än enskilsdag
Fan mar å sjukhus ägnar en present som mer
tycka prassa Namnsdager var helt okänligt skicka
Vykort till vänner å bekanta?

06

ACC. N:R M. 16456:27.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Nyårsaftan firades på olika sätt av ungen hem-
ma i familjen, eller på någon ungdomsförening
eller en del ungdomar som själv ställde till
fest? Hur var man än helst den dag skulle vi
inte försumma klockringen som hördes vida om-
kring? Glädjen över det nya årets ankomst befästes
med Eyrverkerier åsen småttare till längt
fram på natten? Ett gård som jag bodde i
som barn var så barnrik 6-7 st brukade möte
på klå ut och knacka på hos familjerna å sjöng
några visor som passade i sammanhelgen som helösning
avsnabbes fruktkakor å annat gott. Kulturen
hade då ~~senare~~ som senare sin uppvisning
av Stjärngossar om huset stod en liten
man kunde komma med. Hade Lunds några
var de livligt eftersökt helgställning?

M. 16456:28.

ACC. N:R M./26 h.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

21

Och an under fastlagen försvann inte i stora utsträckning som jag minns det nu mera längre efter men Fastlagsbullar är alla de skag Påskbrasen försvinner sedan första dagen i veckan med Blåmåndag Vedertisdag Askonsdag Skärtorsdag Långfredag Vitlördag Påskdag? Tors dagen började Blåkullarresan då försökte man samla på alla man kom åt kastriga ting av alla de slag med på vår den? Långfredag ansågs som en lagn å stilla dag? Särskild klädsel den förekom inte i vår trakter utom som vanligt om helgen? Påskaftan var det hit å bröderska de skulle prunta med förutom annat som hörde till? Koka ägg måla i olika färger hur många ni fick åta bredda på hur stadd elkar kasse var?

M.16456:29.

ACC. N:R M. 1262

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3/

Elaka å Magsjungning var bänske inte så
vanlig i Stå'dena. I första dl. av förra året med
Demonstrationståg i Linköping på 1900 talet blev
det med nissa understöd fritt för Arbetarna
hela dagen aftörna hade öppet som vanligt
hela dagen. Stora Folkupplråd var sam-
lade på olika ställen för att på olika sätt
fira dagen. Pingsten tyckte man skulle
komma med utslagen gröna som de många
gånger blev det var en tradition att ungdomar
skulle på Skogsutflykt de dagarna.
Majstång fick inte saknas gärd där det fanns
många barn å ungdomar. Ett par dagar innan
vandrade di yngste ut på åkrar å ängar å
plockade blommor å gräut som förvarades
i vatten hela för tills de kid å klädde alla
stången som di äldre hjälpte till med.

M.16456:30.

ACC. N:R M.126R

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

47

Åtte senare på eftermiddagen började
dansleken på de gmrre för att fortsätta vår de
äldre dansade också dans till konserna av
ihlemel både Fiale å Klarmarika. Till gården
inbjöds i början en stas bröllopsgäster Hus-
mödrarna ordnade kaffekalas för alla som
deltog i festen. Då man blev trött på det
ena stället fortsatte man tillnästa å så,
hur trevligt dom hade på den gården så ledes
fortsättningen till ljusen dags. Så stegistäng-
erna var många i de kvarteren. Som
små barn i en östen efter inte av särskild
betydelse de var först när vi lekes äldre
som vi värdesatte dagen av Gå eller Dan-
Advent med sina ljus de var inte så vanligt
med Stjärnor var ett tecken att de närma
sej Jul. Som alla barn glodde sej åt.

M.16456:31.
ACC. N:R M. 1266

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

57

Lucia i Arbetarefamiljer var inte så vanligt på Gadstensplatserna å andra sammanhållningar som vi deltog i. Julkransen fick de räcka med Lucakatter? Julen som jag minns den som barn tyckte ja började när elden i blöt den 8 Dec. på Annadagen som var de Julstyltning då vi gick med eller i Får å sådg på allt vackert å roligt som vi önskade oss inför de blev längre från allt? eller hade ju sina förberedelser med bak å matlagning av olika slag? Ett stort bryderi när man skulle finna på julklappar eller Far i Gystan som fick bli av enklaste slag vilket spardes som sista lyckstämma? Julinbåsning var inte så vanlig men kom till sin rätt först framp på 1910 – 20 Talet då Södra Skåningarna kom till Lund

M.16456:32.

ACC. N:R M. 126 h

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6/

Den var det tid med julutställningen
som tog tid ingenting fick gå ännnat eller
förbigås. Julgran å julpynt skulle köpas
å julackan kom. Så skulle att Så mår ma-
så på den efterlängtade dagen julafton. Kappi
gröten brukar vi inte i vår family
utan i stället den mot som var lagat å
lyckats åstadkomma som kunde bestå
av Syltad Skinka Brunkål Rova Ost m.m.
Som skjälsdes med Julöl som köptes på
bärbeggen från Bryggaren. Sedan hjälptes
vi åt å klä julgranen för att sedan dricka
Kaffe å dela ut julklappar å sen inn
man kunnat bestämma vad var å en hade
fått. Var de tid för allas önska på kvälls-
målet som bestod av Lutfisk Senaps-
sås Potatis – Risgröt med skjölk.

M.16456:33.

ACC. N:R M./26 b.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7/

En stund med besök på döttrar Ryplen då annat
godt så sjöng vi Julsånger för att sedan så
småningom gå till vila, då innevarande Juldagens
förestående ringer. Jul-otta firades på många
ställen i Ryssland Frälsningsarmen Evangeliska
Folkets Hus alla livligt besökta. I Folket Hus
Jul-otta av många förnämare talare både
Politiker, Akademiker som senare blev
statsråd? Så förflöt Juldagarna med besök
å återbesök? ett otrevlighet emellan dem samma
som förut nämnda, konstig skillnad på helgdagen?
Ett minne som jag aldrig glömmer över
Julstämningen 1902 då hälsa min syster
så jag på hos vår släktingar i Hardeberga
vilket gav rätt så krångligt att ligga bra
över slätten?

M. 16456 : 34.

ACC. N:R M. 1926 i

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Läkare, anlitades utan i yttersta nödfall i så fall om det var en allvarlig sjukdom? Kunde man alltid någon läkare att tillgå? Småsår åkommor behandlades med egna husmedel eller någon granne som gav ett gott råd? En sjukdom som många småbarn var behäftade med var ju Skåvet eller Engelska Sjukan? Då uppsöktes med stor tillförlit någon klok gumma som med sina mystiska konster i många fall blev dom bra? Vår familj skadde Förlossningen kommun då antitoden kvarmarska? Om lägenheten var mindre fick den sjuka den lindrigaste vård? Kunde den småbarn tog någon Släkting eller Granne hand om de första dagarna?

M. 16456:35.

ACC. N:R M. 1264

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2/

elågra bekvämlighet till bad finns ej
vi fick bada i köket med de resurser som
vår att tillgå? Rätter var inte ovanligt måstare
överallt den tidens hygien Soptunnor utan
lock jordgolv i sophuset förbättra inte saken
enda sättet var gift eller fånga å avlivar denn?
Städning förekom varje dag på fredag eller
lördag beten de knäskurning av hela lägenheten?
Storfvätt utfördes i gårdens Bryggehus små-
tvätt i köket?

3

ACC. N:R M. 16456:36.
M. 136 f

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Socialhjälp eller fattigvård som de kal-
lades på den tiden? Om en familj råkade
med sjukdom eller annan olycka kunde
medel från Kommunen tilldelas emellan-
mycket möda och besvär? Hjälpen kunde bestå
penger till hyran av läkemedel, läkare
medel? Hjälpen fick dom inte utan i ytter-
sta nödfall och då i minsta laget? De fanns
ett sällskap Julklapparne som varje jul
klädde upp ett visst antal pojkar och flickor.
Olika sammanslutningar och enskilda delade ut
mat och andra gåvor till de mest behövande
som emottogs med stor glädje? Hjälpen
till de gamla var av olika slag de fanns olika
hem där fattiga gamla kunde få en fri-
stad? Och en familj som där fanns äldre kan
hemma hade de lättare för föräldrar att finansiera?

M. 16456:37.

ACC. N:R M. 126

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Of

De var svårare för många gamla utan anhöriga
de försökte i det längsta dra sig fram med arbete
av olika slag dom ansåg det som en skam att
begära hjälp. De är krafter i hälsa började försvinna
för en stor del äldre utan barn och anhöriga att
spalitra sitt hem att flytta den tunga vägen
till Fattigvårdsinrättningen.
Vågan hjälp från Arbetsgivare gramma med
långvarig sjukdom var mycket sällsynt när alla
medel å resurser uttömda leder de väl
Samhällets Fatt.

37

M. 16456:38.

ACC. N:R M. 186k

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4.

Några större inköp husköllen sinsemellan
förekom inte de kunde ju att familjerna i en
gård köpte potatis i större mängd som de
dela upp eller att 3-4 st köpte en ½ eller hel
gris annars inte. Gymnastik var nästan omöjlig
i ett hem. De var många husvärdar
som hyrde ut mangel till dem behövde
en sådan. Ko-operationen startade på
allvar i Lund 1905-10 talet lite senare i Västra
Stor av arbetarna med stadig inkomst var
med från början men för en stor del andra
byggnadsarbetare m.fl. var bundna av
kreditsystemet vad de dåliga tider fick
de kredit hos sin Handlare som de sedan
betalade, när de blev bättre tider. Det
var svårligt att alike fackman hjälpte var-
andra många reparationer av dikeslag.

M.16456:39.

2)

ACC. N:R M./26 b

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sjuk-Begravningskassar vor fackförening
nästan kode " " " " alltid en trygghet?
Sjukkassan ansåges som nyttig men får
många svårt att underhålla penger till avgiften
kun mycket de ån vas?
Fackföreningsrörelsen ansåges som behövlig
förändringer vid strejker bas ju like fruk-
med sig fest kenske inte så mycket
i taget?

M. 16456:40.

ACC. N:R M.186.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

I vår familj var Arbetet dagens tidsfördriv
man vräkade ett stöd i Arbetarepartiet
men de hindrade inte att man läste andra
partiorgan för att få jämföra olika tankar å meningar?
Samorganiserad deltog man i demonstrationen samt de motståndare till densamma var de inte gärna hösda? Motsättningar
bland äldre å yngre kunde vara stora i bland
de äldre mer återhållsamma de yngre tvärtemot? Vissa grupper inom Arbetarekassen
var bäde för att emot de Kyrkliga å icke
Kyrkliga? Propaganda inom arbetarrörelsen
började bli alltmer livlig fast de var många
som var lite vacklande i sin tro? Arbetsgivarna såg inte med blida ögon fackföreningarnes framfart? Det kunde ju hända att en

ACC. N:R M. 1966 456:41.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

9/

person som gick i spetsen för sina kamrater
på en arbetsplats blev avskedad å friskad?
Bland Polikikerna fanns de många inom de olika
partierna som man vins å bevaka var å en
inom sitt parti? I motsättningen till Kunga-
dömet tänkte nog stora flertalet inte så myc-
ket på men hos de allra ondåraste i samman-
het äldre var de helt vanligt med ett Olje
tryck av de Kungliga?

M. 16456:42

ACC. N:R M. 126 m

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Vår familj tillhörde Svenska Kyrkan.
Som barn i skolåldern var de bestämt
vi skulle deltaga i barngudstjänsterna.
Bestämt i kyrkan var de inte utan vid Kon-
firmation då alltid någon av familjen följde
med så även gick till nattvarden. Enligt
vad jag minns hade grammofon samma
uppfattning som vi i de flesta fall. Trälsnings-
anden kom väl mest i åtanke de gällde de
frikyrkliga. Några religiösa andaktes förekom
inte i hemmet inte heller vad de upptar-
de första många småbarn som deras lärde den
var väl som alltid Gud som haver barnen kär
de ingav en viss trygghet i sinnen. Vissa
lekar var kanske inte alltid så passande
men då såsom många annars fick förmäng-
enns ord fälla tillsvidare.

M.16456:43.

ACC. N:R M. 126 m

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2/

Ja tror att förr i åldern hade en tanke med konfirmationen att tänkte att nu skall han eller han träda ut i livet å lära något eller annan tanke vad den att nu mås dem e. stora åtgärder prenger kanske vi få det lite bättre ställt? Borgerlig konfirmation är något vad inte så vanlig på den tiden man Statskyrkan ansågs som en stöttepelare bland folk i allmänhet?

M. 16456 : 44.

ACC. N:R M. 186 m.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Kan vanliga lekbyxen hemma var fin
först dagens tidning? Allers Familj Journal
var mycke efterlängtad i familjer med
barn. Den kunde man låna bröderna i
skolan så på Arbetarebiblioteket allt
efter eget tycke. Vidare fanns de fin billig-
hets Romaner som utgavs i häfte å 10 öre
som kanske på morgen kunna vara
en förströelse om han kede mägen tid över?
De var alldrig tal om fortsatta studier efter
folkskolan? Ifrån arbetareklassen fanns
en del som tyckte sej ha råd å kasta på till
fortsatta studier om han eller han visa sig ha
lust å anlag därtill? Man fick länka sej för
mer än en gång Föräldrar råder gärna till ett
yrke med stadig inkomst å fast anbete?

M.16456:45.

ACC. N:R M./26 m

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2/

De viktigaste val att de finns lust å anslag
vid val av yrke? Ett val viktigt yrke man
an valde, kanske mot fös åldras önskan så
blev man lycklig av den hjälp man
fick från kommunen?

M. 16456:46.

ACC. N:R M. 1660

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Benämningen på olika stadsdelar var
vid Södra Östra Västra Hjärtat av staden
räkna stora Södergatan Storatorget Kyrka-
gatan Breedgatan med en del biigatas tet nuat
Järnvägsstationen till? Bebyggelsen där var
mer ändels 1-2 - 3 våningshus kanske något
emm högre instuckat här å där? Ju bredades
till stor av Offarmän å andra näringsidkare
med butiker å verkstäder å i många fall
ägde fastigheten? Kammare mer i stora å lilla
tvärgatorna var envåningshus de mest vanliga
många fås en familj? Folket som bodde där till
större delen arbetare? En del drev egen rörelse
som till ex Läkare Skräddare Skomakare
Snickare m.fl. som med sina skyltar
visa att dom fanns till?

M. 16456:47.

ACC. N:R M. 126a

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det område som sträcker sig från
Stora Tvärgatan till södra Esplanaden eller
södra vallen samlen även kallades begränsades
för alla Stan? De bebodde väl på att be-
byggelsen då var senare än de förstnämnde.
Emmaängshusen var högre de flesta med
s.k. Vindskupor ovanpå som familjer å en-
skilda bebodde? De var samma sorts folk
åmmaängsickare som hade sin hemvist där?
Men även större delen av till Lund inflyttade
Juder valde med förkärlek de kvarteren?
Andra stadsdelar var mer mera Tåsmarå över-
gången västra ut fanns Klosterhusen där bodde
folk av olika kategorier en stor del Lantbrukare
som arrenderande små jordar av
Kalle-Gjungby Fiskikonnik?

M.16456:48.

ACC. N:R M. 186 a

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

37

Mitt för Idrottsplatsen låg några husklungor som
kallades för Jutahusen anledning till namnet
obekant. Den som i slutet av 1800 och i början
av 1900-talet på flera kvarter började byggandet
kegelmurade 2—3 våningshus. Längre nord-
väst finnes ännu Snapphanegränden till
namnet obekant. Vi vandrar Clausavägen numera
Karl XII:s gata upp. Vrker in i Möllevångsgen då
en lantlig idyll ingen bebyggelse på västra
sida åsyftar å sådesfält en stor gård reste sig
ganska synlig Lunds Skjutsstation vederbörande
Renhållningsverkets Norra Vallgatan i Hälsingborg
Kyrkogata hör till äldre bebyggelse med en massa
småhus där var och en fastighetsägare ägde sin
lilla lägenhet. Både dessa gator inkåpt
till Carsagettet.

4/8

ACC. N:R M. 16456:49.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

En gammal äldre beteckning norra delen
av Östra Vallgatan sammanställa mellan Botaniska
Trädgården där låg stadens Epidemisjukhus
å fastsatte med en mässa samt låga hus till
gatans slut sedermera rivna å inplanterade
med Botaniska Trädgården.

M. 16456 : 50.

ACC. N:R M. 126 2

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Som barn tänkes menniskor på Folkets Park
en plats som uteslutande besöktes av arbetare,
klassen som med sina ofentliga nöjen barn
å familjeföreställningar voro till sten förskräckelse för
ung å gammal? Bland de allmänheten livligt
besökta platser var Bantorget Lundagård Hell-
gonabacken Botaniska trädgården Observatorie-
parken Stadsparken som tillkom efter Lunda-
utställningen 1907. Ville i början av seklet var
Hellgonabacken sommartid en tillflyktsort
då familjer med barn å mest borgerlig i vingård
å roa sej musik dans å lek en om söndagar. Andra
dagen i veckan en undantagen då för alla yrkes-
grenar samtliga frinånalog vad dom kallta å alustiga
redan på måndagen blev de så dåran av rammet
men en mestadels stad Oldtjen högt i tak
för längre dagen ved sen kunde fira två dag vara
många dagar

M. 16456 : 51.
ACC. N:R M. 9660
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

57

Ett annat framemadstråk var Lägervall som
skiljas lekplatsen å stadsparken samt en
Sommarrestaurang Parkledaget trädgård
som underhåll gästen med musik olika Orkestrar
av alla de slag festfyrverkerier som skjutes
vida omkring. Den mjuktigaste träffpunkten var
vid stiget även kallad Bullis som sträkte sig
från Bantorget till L. J. Rundgrens Värma
munnes a Cassans bl. éder, där ett mullet av folk
flerena vissa kvällstimmar. Bantorget sommartid
bredde sin tjusning då tusentals människors åhörde
musiken från terassen på Grand Hotell som man
minc till fram på 20-30 talet. Andra enska prome-
nader utom staden ut om staden kunde sträcka
sig till Monumentet (Skjutpredlacken) Skuggel
en dalsänka som fort farande ligges inbäddad i Ville-
bebyggelsen på Öster Rungsmarken Bilkskjut med flera
arter

M. 16456:52

ACC. N:R M. 126 a

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

67

Ökenamn på personer, å gårdar, som på ett kraftigt sätt
skuppiht är: 1. Brunbrytaregatan (Grannaregatan)
därför att gatan var belagd med Kullersten
Källaregata (Lilla Södergatan) där fanns Franska Dång-
gavarna. Tjuvakölsgatan (Västergatan) där Lunds
stads häkta förvarades. Verkstäderna är olika slag.
Fattigvägen (Östervångsvägen) intill Botaniska träd-
gården ett tillhåll för framfarande Landsvägsriddare,
innan olika yrken. Bara några av alla som fanns.
Ett ökenamn var kanske lättare att se än de verkliga
de flesta förgäves. Inne i andra som kanske någon
slags affär i mindre stilen hade sitt ökenamn
som till exp. Rensk Hökare, Gifte Måns Elva i
Kallaren. Namnen på herrar som tagit försägsina
sina kunders mästar dagtnet runt. Jönx Bies en
omtänksam men man som varje kväll plasera
en lagja vid vattenkranen med allt vad en

M. 16456/53.

ACC. N:R M. 126 a

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

X

vad en tärsting skjäl behöves ett slags smaklebäjn
pengarna lades i en lutecask som bleu sällan
lur ad? De som olyckligtvis fått ett dylikt blev ofta
nämda vid dess dryckslag att manna Elsa kaga Pärsa
Elsa Lilla Ingrid allt levande på vad de på
vad de sålde, vidare Petter å Olar wilva som
småsprejkar brukade sånga wisor Kock på Gavelen
som bodde på ett gavelrum Kalmstadbon
en gl ced flicka som flyttade hit från Kalmstad
som in i de sista fick behålla dess öknamn?

M. 16456:54

ACC. N:R M. 186 a

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

87

De va inte lyxigt på ställen där barn å ungdammar,
kunde idka vintersport på många platser på
Hellanabacken fanns 3 dammar, lite längre upp
vanningsdammen. Hellgarnagården låg strax intill
med sina stora Stallbyggnader å små arbetar-
bostäder murarn i massiv gråsten där brukade,
gårdens djurbesättning utvecklas därav namnet
Ö. gravarna vid Pålsjö å Ramlösa Tegelbruk,
Fårstumstugan med sina 2 dammar Höje Å.
Idrottsplatsen med sin stora isbana å höga kälk-
backe, cedernerna även på backen i stadsparken
kort sagt man äkta Kälke i vilka skattningar
som helst utan att tänka på Bilarnas framfart.

54